

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

11 iulie 2006*

Federación Española de Empresas de Tecnología Sanitaria (FENIN)

împotriva

Comisiei Comunităților Europene

„Recurs — Concurență — Organisme administrative din sistemul național de sănătate spaniol —
Prestări de servicii medicale — Noțiunea de «întreprindere» — Condiții de plată impuse
furnizorilor de materiale sanitare”

Cauza C-205/03 P

În cauza C-205/03 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție,
introdus la 13 mai 2003,

Federación Española de Empresas de Tecnología Sanitaria (FENIN), denumită anterior
Federación Nacional de Empresas de Instrumentación Científica, Médica, Técnica y Dental, cu
sediul în Madrid (Spania), reprezentată de J.-R. García-Gallardo Gil-Fournier și D. Domínguez
Pérez, Abogados,

reclamantă,

cealaltă parte la procedură fiind:

Comisia Comunităților Européennes, reprezentată de domnii W. Wils și F. Castillo de la Torre,
în calitate de agenți, asistați de J. Rivas de Andrés și J. Gutiérrez Gisbert, Abogados, cu
domiciliul ales în Luxembourg,

pârâtă în primă instanță,

susținută de:

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, reprezentat de domnul M. Bethell, în
calitate de agent, asistat de domnul G. Barling, QC, cu domiciliul ales în Luxemburg,

Regatul Spaniei, reprezentat de doamnele N. Díaz Abad, L. Fraguas Gadea și de domnul F. Díez
Moreno, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

părți interveniente în recurs,

* Limba de procedură: spaniola.

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii P. Jann, C.W.A. Timmermans și A. Rosas, președinți de cameră, domnii J.-P. Puissechet, R. Schintgen, doamna N. Colneric, domnii S. von Bahr (raportor), J. Klučka, U. Löhmus și E. Levits, judecători,

avocat general: domnul M. Poiares Maduro,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 septembrie 2005,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 10 noiembrie 2005,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, Federación Española de Empresas de Tecnología Sanitaria (denumită în continuare „FENIN”) solicită anularea Hotărârii Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților europene din 4 martie 2003, FENIN/Comisia (T-319/99, Rec., p. II-357, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care acesta a respins acțiunea în anulare a Deciziei Comisiei din 26 august 1999 de respingere a plângerii pe care o depusese împotriva a 26 de entități publice, dintre care trei ministere, care asigură administrarea sistemului național de sănătate (Sistema Nacional de Salud, denumit în continuare „SNS”) pe motiv că astfel de entități (denumite în continuare „entitățile administrative din SNS”) nu sunt întreprinderi în sensul aplicării articolului 82 CE (în continuare „decizia în litigiu”).

Situația de fapt

2 Faptele, astfel cum rezultă din hotărârea atacată, pot fi rezumate după cum urmează.

3 FENIN este o asociație care reunește majoritatea întreprinderilor implicate în comercializarea de materiale sanitare, în special instrumente medicale, utilizate în spitalele din Spania. Membrii acestei asociații vând aceste materiale în special entităților administrative din SNS. Vânzările de materiale sanitare către acestea din urmă reprezintă peste 80 % din cifra de afaceri a întreprinderilor membre ale FENIN.

4 La 12 decembrie 1997, FENIN a sesizat Comisia Comunităților Europene cu privire la o plângere care denunța întârzierile sistematice de plată de către entitățile administrative din SNS și care constituie, în opinia acesteia, un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 82 CE. Aceasta a declarat că entitățile respective își plăteau datoriile către membrii lor cu o întârziere medie de 300 de zile, în timp ce datoriile către alți prestatori de servicii erau achitate în termene mult mai rezonabile. Această discriminare s-ar explica prin faptul că membrii FENIN nu pot exercita presiune comercială asupra acestor entități, deoarece acestea dețin o poziție dominantă pe piața spaniolă a materialelor sanitare.

5 Prin decizia în litigiu, Comisia a respins plângerea respectivă pe motiv că, pe de o parte, entitățile administrative din SNS nu acționează în calitate de întreprinderi atunci când participă la administrarea serviciului de sănătate publică și că, pe de altă parte, calitatea lor de cumpărători nu poate fi disociată de folosirea materialelor sanitare după cumpărarea acestora. Prin urmare, potrivit Comisiei, aceste entități nu acționează în calitate de întreprinderi, în sensul dreptului comunitar al concurenței atunci când cumpără materiale sanitare, iar articolele 81 CE și 82 CE nu li se aplică.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

6 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 10 noiembrie 1999, FENIN a introdus o acțiune în anulare a deciziei în litigiu.

7 În sprijinul acțiunii sale, FENIN a invocat trei motive: în primul rând, o încălcare a drepturilor la apărare de către Comisie, în al doilea rând, o eroare de drept sau o eroare evidentă de evaluare în aplicarea articolelor 82 CE și 86 CE și, în al treilea rând, lipsa motivării și lipsa transparenței deciziei în litigiu.

8 Tribunalul a respins mai întâi al doilea motiv, privind aplicarea articolelor 82 CE și 86 CE, considerând, la punctul 40 din hotărârea constatată, că entitățile administrative din SNS nu acționează în calitate de întreprinderi atunci când achiziționează materiale sanitare vândute de membrii FENIN, cu scopul de a oferi servicii de sănătate gratuite membrilor SNS. Tribunalul a considerat că această concluzie decurge din situația prezentată la punctul 39 din hotărârea menționată, potrivit căreia SNS funcționează potrivit principiului solidarității în modul său de finanțare prin contribuții sociale și alte contribuții de stat, precum și prin prestarea gratuită de servicii către membrii menționați pe baza unei acoperiri universale, iar entitățile administrative din SNS nu acționează astfel în calitate de întreprinderi în sectorul lor de activitate de administrare a sistemului de sănătate.

9 Tribunalul a precizat, la punctele 41 - 44 din hotărârea atacată, că argumentul potrivit căruia spitalele publice spaniole din cadrul SNS oferă, cel puțin punctual, servicii contra cost persoanelor care nu sunt înscrise în sistem și, mai ales, turiștilor străini, nu a fost prezentat în fața Comisiei și a fost menționat în fața acesteia pentru prima dată doar în replică. Acesta a considerat, prin urmare, că acest argument nu poate fi luat în considerare în scopul controlului legalității deciziei în litigiu.

10 În ceea ce privește primul motiv, dedus din încălcarea dreptului la apărare, Tribunalul l-a respins, după ce a constatat că, la punctele 49 și 50 din hotărârea atacată, Comisia putea să respingă în mod întemeiat plângerea care îi fusese adresată pe motiv că entitățile administrative din SNS nu acționează în calitate de întreprinderi în sensul articolului 82 CE. Tribunalul a considerat că, prin urmare, este inutil să fie examinate de către Comisie celelalte aspecte ale plângerii.

11 În cele din urmă, în ceea ce privește cel de al treilea motiv, întemeiat pe lipsa motivării și pe lipsa de transparență a deciziei în litigiu, rezultă din punctele 58 și 59 din hotărârea atacată că, potrivit Tribunalului, Comisia a expus considerațiile juridice de o importanță esențială pentru această decizie. După ce a amintit faptul potrivit căruia Comisia nu a fost obligată să își susțină cauza cu privire la toate argumentele invocate în sprijinul plângerii, Tribunalul a concluzionat că

decizia menționată nu era viciată de lipsa motivării. În ceea ce privește o pretinsă lipsă de transparență a acesteia, Tribunalul a menționat, la punctul 63 din hotărârea menționată anterior, că Comisia a respectat singura obligație care îi revine în prezenta cauză și anume să permită FENIN să își prezinte observațiile în scris, ca răspuns la poziția inițială adoptată de Comisie.

12 Întrucât cele trei motive invocate de FENIN în sprijinul acțiunii sale au fost astfel respinse, acțiunea a fost deci respinsă în ansamblul său de către Tribunal.

Recursul

Concluziile părților și motivul de anulare

13 FENIN solicită Curții:

- să anuleze hotărârea atacată; și
- să oblige Comisia la plata cheltuielilor de judecată atât pentru prezenta procedură, cât și pentru cea înaintată Tribunalului.

14 Comisia solicită Curții:

- să declare recursul în parte inadmisibil;
- să respingă acțiunea în privința celorlalte aspecte; și
- să oblige FENIN la plata cheltuielilor de judecată.

15 Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și Regatul Spaniei, care au fost admise ca intervenienți în sprijinul concluziilor Comisiei prin Ordonanța președintelui Curții de Justiție din 17 octombrie 2003, au solicitat respingerea recursului, ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat și obligarea FENIN la plata cheltuielilor de judecată.

16 FENIN invocă un singur motiv în sprijinul recursului său, întemeiat pe necunoașterea de către Tribunal a noțiunii de „întreprindere”, în sensul regulilor de concurență din Tratatul CE. Acest motiv cuprinde două aspecte.

17 Prin intermediul primului aspect, FENIN susține că Tribunalul a omis, în mod eronat, să considere că activitatea de cumpărare este o activitate economică în sine, care poate fi disociată de serviciul furnizat ulterior acesteia și că, prin urmare, entitățile administrative din SNS trebuie să se supună regulilor de concurență menționate.

18 Prin intermediul celui de al doilea aspect al acestui motiv, care este invocată în subsidiar, FENIN susține că Tribunalul ar fi trebuit să considere că activitatea de cumpărare este de natură economică și că, prin urmare, aceasta este supusă regulilor de concurență, pe motiv că activitatea ulterioară și anume prestarea de servicii medicale, este ea însăși de natură economică.

Cu privire la recurs

Cu privire la admisibilitate

19 Comisia ridică o excepție de inadmisibilitate care nu vizează decât al doilea aspect al motivului invocat de FENIN.

20 Comisia susține, mai întâi, caracterul tardiv al afirmației pe care se întemeiază al doilea aspect al motivului, care ar fi putut fi prezentată pentru prima dată în recurs. Apoi, aceasta susține că FENIN a admis întotdeauna că activitățile entităților administrative din SNS sunt de natură pur socială. În cele din urmă, Comisia apreciază că acest al doilea aspect ridică o problemă legată de aprecierea faptelor care nu poate fi dezbătută în fața Curții în cadrul examinării unui recurs.

21 Este necesar să se constate că, astfel cum a fost subliniat în mod întemeiat de către Comisie, caracterul economic al activității de prestare de servicii medicale de către entitățile administrative din SNS, legătura dintre cumpărarea de materiale și utilizarea lor ulterioară, precum și consecințele care decurg din natura acestei activități de cumpărare, au fost invocate de către FENIN pentru prima dată în recurs.

22 Rezultă că al doilea aspect al unicului motiv invocat de FENIN trebuie respins ca fiind inadmisibil.

Cu privire la fond

– Argumentele părților

23 În sprijinul primului aspect al motivului său, FENIN susține că Tribunalul a adoptat o definiție prea restrânsă a noțiunii de activitate economică, considerând că aceasta constă în mod necesar în oferta de produse sau servicii pe o piață dată și excluzând din această definiție orice activitate de cumpărare. Potrivit acesteia, abordarea Tribunalului ar permite unui număr mare de entități să se sustragă regulilor de concurență din tratat, chiar dacă aceasta ar fi afectată de comportamentul unor astfel de entități.

24 Comisia susține că acțiunea de a oferi produse sau servicii pe o piață dată este cea care caracterizează noțiunea de activitate economică, iar nu activitatea de cumpărare în sine. Prin urmare, nu se poate disocia operațiunea de cumpărare de utilizarea pentru care este destinat bunul cumpărat.

– Aprecierea Curții

25 Tribunalul a amintit în mod întemeiat, la punctul 35 din hotărârea atacată, că prin noțiunea de „întreprindere” se înțelege, în contextul dreptului comunitar al concurenței, orice entitate care exercită o activitate economică, independent de statutul juridic al acestei entități și de modul său de finanțare (Hotărârea din 23 aprilie 1991, Höfner și Elser, C-41/90, Rec., p. I-1979, punctul 21 și Hotărârea din 16 martie 2004, AOK-Bundesverband și alții, C-264/01, C-306/01, C-354/01 și C-355/01, Rec., p. I-2493, punctul 46). Potrivit jurisprudenței Curții, Tribunalul a subliniat, la punctul 36 din hotărârea menționată anterior, că oferta de bunuri sau servicii pe o piață dată este cea care caracterizează noțiunea de activitate economică (Hotărârea din 18 iunie 1998, Comisia/Italia, C-35/96, Rec., p. I-3851, punctul 36).

26 Tribunalul a dedus în mod îndreptățit din aceasta, la punctul 36 din hotărârea atacată, că nu se poate disocia activitatea de cumpărare a unui produs de utilizarea sa ulterioară în sensul aprecierii naturii acestei activități de cumpărare, iar caracterul economic al utilizării ulterioare a produsului cumpărat sau lipsa acestui caracter determină în mod necesar caracterul activității de cumpărare.

27 Rezultă că primul aspect al unicului motiv al FENIN în susținerea recursului său, potrivit căruia activitatea de cumpărare a entităților administrative din SNS este o activitate de sine stătătoare, disociată de serviciul furnizat ulterior acesteia și care, luată ca atare, ar fi trebuit să fie examinată separat de Tribunal, trebuie să fie respins ca nefondat.

28 Cu privire la considerațiile precedente, recursul trebuie respins ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

29 Potrivit articolului 69 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul de procedură, care se aplică procedurii de recurs în temeiul articolului 118 din același regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat condamnarea FENIN și aceasta a căzut în pretenții, este necesar ca aceasta din urmă să fie obligată la plata cheltuielilor de judecată în această procedură. În temeiul alineatului (4) primul paragraf al aceluiași articol, statele membre și instituțiile care au intervenit în litigiu trebuie să suporte propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Federación Española de Empresas de Tecnología Sanitaria (FENIN) la plata cheltuielilor de judecată în prezenta procedură.

3) Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și Regatul Spaniei suportă propriile cheltuieli de judecată.

Semnături